

LANDEN VAN EUROPA

Litouwen

1 Vlag



2 Ligging op Europese kaart

Litouwen is een Noord-Europees land tussen Letland in het noorden, Wit-Rusland in het oosten, Polen en Rusland in het zuiden en de Oostzee in het westen. Het is het grootste en zuidelijkste van de drie Baltische landen. Een geografische bijzonderheid van Litouwen is het feit dat het middelpunt van Europa binnen de Litouwse grenzen ligt. Lengte landgrenzen: 1747 km. Kustlijn: 99 km.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Litouwen is ruim 65.000 vierkante kilometer. Dat is ongeveer 1,5 keer de oppervlakte van Nederland.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Litouwen is ongeveer 3,5 miljoen. Bevolkingsdichtheid: iets meer dan 54 inwoners per vierkante kilometer. 83% is autochtoon, ongeveer 7% Pools, 6% Russisch, 4% overig.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad van Litouwen is Vilnius (565.000 inwoners). Ander steden: Kaunas (400.000), Klaipėda (205.000), Šiauliai (129.000), Panevėžys (116.000).

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

Litouwen werd voor het eerst genoemd in 1009, verscheen voor het eerst op de kaart in het midden van de 13e eeuw en werd erkend als het Koninkrijk van Litouwen. In de 15e eeuw breidde het land zich uit tot een van de grootste landen van Europa. In 1795 werd het land bezet door Rusland, Pruisen en Oostenrijk. Na WO I verloor Litouwen zijn onafhankelijkheid. Tijdens WO II bezette de Sovjet-Unie Litouwen; een jaar later werd het land bezet door Duitse troepen en in 1944 opnieuw door de Sovjet-Unie. Op 11 maart 1990 ontdeed Litouwen zich als eerste Baltische land van het Russische bewind.

7 Staatsvorm

De Litouwse Republiek is een parlementaire democratie met een president als staatshoofd. De Litouwse regering bestaat uit een coalitie. Het parlement (Seimas) kent één kamer met 141 leden met een zittingstermijn vier jaar. Van de Seimas-zetels worden er 71 verdeeld onder de zeven kiesdistricten. De overige zeventig worden verdeeld in evenredigheid naar de nationale verhoudingen.

Op 1 mei 2004 is Litouwen toegetreden tot de Europese Unie.

Volkslied: Tautiška giesmė (Litouwen, Land van helden).

Nationale feestdag: 16 februari.

8 Regio's en departementen

Litouwen is verdeeld in tien districten, die zijn vernoemd naar hun hoofdstad.

9 Infrastructuur

Een goede infrastructuur heeft een hoge prioriteit in Litouwen. Vanuit de Europese fondsen wordt geld gereserveerd voor transport en infrastructuur.

Een van de belangrijkste routes voor het vrachtvervoer is de Via Baltica. Deze weg is een onderdeel van de weg die Praag met Helsinki verbindt. Het plan is om van deze weg een autosnelweg te maken.

Een van de doelstellingen van de Europese Unie is om het transport van goederen zoveel mogelijk over het spoor te laten gaan in plaats van over de weg. Het Rail Baltic-project (waardoor de spoorwegen van Polen, Litouwen, Letland, Estland en Finland met elkaar verbonden worden) zal bijdragen aan deze doelstelling.

Litouwen heeft drie internationale luchthavens: Vilnius, Kaunas en Palanga. Deze luchthavens zullen worden uitgebreid.

Momenteel is een bouwproject voor de uitbreiding van de haven van Klaipeda in gang gezet.

10 Klimaat

Litouwen heeft een gematigd zeeklimaat met koele winters en milde zomers. Neerslag valt er gedurende het hele jaar met iets meer neerslag in het najaar. De winters duren vrij lang. Bij een sterke oostelijke stroming kan er ijskoude lucht uit Rusland aangevoerd worden die zorgt voor diepvriestemperaturen in Letland, ook langs de kust. Sneeuw valt er in de winter volop, soms enkele tientallen centimeters binnen een etmaal. De zomermaanden zijn vrij zonnig en warm. In de hoofdstad Vilnius kan het in de zomermaanden onder invloed van hogedrukgebieden soms warmer worden dan dertig graden.

11 Rivieren en meren

Litouwen heeft een twintigtal belangrijke rivieren, in lengte variërend van 475 tot 100 km. De bekendste zijn Nemunas, Neris, Venta en Minija. De langste rivier is de Memel (475 km), de belangrijkste de Nemunas.

Litouwen heeft ongeveer 3000 meren. Grootste meer: Kauno Marios (63,5 km²).

12 Gebergten

Litouwen is een relatief vlak land. Er zijn geen bergen in Litouwen, slechts heuvels die niet hoger dan 300 meter. Hoogste punt is Aukštojas, in het Hoogland van Medininkai (294 m.).

13 Nationale en regionale parken

Een van de lagunes aan de Oostzeekust is de Koerische Haf, waarvan alleen het noordelijke deel Litouws grondgebied is. Op de smalle landtong Kuršiu Nerija is een nationaal park ingericht. De naaldwouden in het zuiden zijn ondergebracht in het nationale park Dzukija. De loofbossen rond het meer Plateliu in het noordwesten vormen de kern van het nationale park žemaitija. Meer dan 120 meertjes in het noordoosten kregen een beschermde status als nationaal park. Het vijfde en kleinste nationale park is Trakai, dat bestaat uit een meer met een kasteleiland en een schiereiland vol authentieke Litouwse huisjes. Naast deze nationale parken kent Litouwen ongeveer 30 regionale parken en 4 reservaten.

14 Industrie en economie

Van oudsher zijn land- en bosbouw in Litouwen het belangrijkste bestaansmiddel, maar na WO II is de industrie sterk opgekomen en heeft er daardoor een sterke migratie van het platteland naar de stad plaatsgehad. Onmiddellijk na de onafhankelijkheid in 1991 had Litouwen al snel de reputatie het economisch zwakste land te zijn van de drie Baltische staten. De laatste jaren gaat het echter steeds beter met de economie. Bijna de helft van de totale oppervlakte van het land is in gebruik als akkerland; verbouwd worden onder meer granen, vlas, aardappelen, suikerbieten en groenten. Begin jaren negentig werd de landbouwsector grondig gereorganiseerd. Privé-land werd weer toegestaan en de grote staatsbedrijven werden opgedeeld in kleine bedrijven.

Als delfstoffen bezit Litouwen diverse gesteenten (gips, kalk, dolomiet) die geschikt zijn voor het maken van cement, glas en keramiek van hoge kwaliteit. Verder wordt er nog turf, ijzeroer, fosforiet en mineraalwater gewonnen.

De belangrijkste exportproducten zijn machines, mineralen, textiel en kleding, chemicaliën en voeding. De belangrijkste importproducten zijn gas, olie, kolen, machines en chemicaliën. De belangrijke industriële sectoren zijn de chemische industrie, machine-industrie, metaalindustrie, elektronica, bosbouwproducten, bouwmaterialen, voedselindustrie en textielindustrie. Van de chemische industrie is vooral de kunstmestproductie van belang. De lichte en de levensmiddelenindustrie bevinden zich behalve in de grote steden ook in talrijke kleinere steden; geproduceerd worden o.m. textiel (linnen, wol), hout, papier, leerwaren, conserven en suiker.

15 Wijnbouw

16 Landbouw

Begin jaren negentig werd de landbouwsector grondig gereorganiseerd. Privé-land werd weer toegestaan en de grote staatsbedrijven werden opgedeeld in kleine bedrijven. Bijna de helft van de totale oppervlakte van het land is in gebruik als akkerland. Verbouwd worden onder meer granen, vlas, aardappelen, suikerbieten en groenten. Sinds het land onafhankelijk is geworden van Rusland probeert het land via import en export van landbouw met andere landen het bestaan te verbeteren.

17 Bosbouw

Ongeveer 1/3 van het Litouwse grondgebied bestaat uit bossen; iets meer dan 2 miljoen hectare. Hiervan is meer dan 1 miljoen hectare in bezit van de overheid, de rest is in particuliere handen. De houtindustrie behoort tot de oudste Litouwse industrieën en speelt een belangrijke rol in de economie.

18 Godsdienst

De Litouwse bevolking is overwegend rooms-katholiek.

19 Onderwijs

Het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs duren samen 12 jaar. Kinderen gaan vanaf 6 jaar naar school. Er zijn in Litouwen 3 typen scholen. Er zijn scholen die alleen aan de groepen 1 t/m 4 lesgeven; scholen die aan de groepen 1 t/m 9 lesgeven en scholen die aan de groepen 1 tot en met 12 lesgeven. Sinds 1978 is het verplicht om voortgezet onderwijs te volgen.

20 Cultuur

Het Litouwse volk heeft de naam kunstzinnig te zijn. Dat uitte zich vroeger vooral door de kunst die voor de vorsten in hun paleizen, in de kastelen van de adel en voor de kerken werd gemaakt. De gewijde kunst is een der kenmerkende takken van de Litouwse kunst; veel daarvan is nog in al zijn glorie in de kerken te bewonderen. Veel culturele stromingen in centraal Europa zijn te danken aan Litouwen. De hoofdstad Vilnius heeft de grootste oude Barokke stad in oost-Europa en wordt dan ook het nieuwe Praag genoemd. Een traditionele Litouwse volkskunst is het snijden van grote houten kruisen, zonnen, weerhuisjes en heilige figuren. Deze worden vaak op hoge palen op kruispunten, begraafplaatsen en pleinen gezet. Uit deze houtsnijtraditie zijn hele houtsculptuurparken voortgekomen. Op de Kaziukas-markt (van 3-5 maart) wordt veel van dit houtsnijwerk, keramiek en artikelen van stro verkocht op markten, straten en pleinen. De Litouwse kunst kende haar grootste bloei in de periode van onafhankelijkheid tussen de twee wereldoorlogen. Tot de grote kunststromingen uit die tijd kunnen de Glasschilderkunst en de beeldhouwwerk gerekend worden. Koorzang is erg populair in Litouwen. Er zijn veel amateur-koren op het platteland, die elke vijf jaar deelnemen in een songfestival. De festivals zijn een podium voor orkesten en muzikanten van folk-instrumenten.



21 Eten en drinken

De Litouwse keuken is een boerenkeuken, maar wel een met redelijk wat traditionele gerechten. Zo zijn er de cepelanai (aardappelnoedels gevuld met kaas, vlees of champignons), de blynai (pannenkoeken gevuld met vlees), de bandelai (rolletjes koolbladeren gevuld zijn met vlees) of de saltibarsciai (een koude bietensoep). Aan de kust eet men ook veel vis, terwijl men in het Zuidwesten juist veel gerookt vlees eet. Populaire dranken zijn wodka en bier. Stakliskes is een veel gedronken honinglikeur.

22 Taal

De officiële taal is Litouws.

23 Geldeenheid

De Litouwse munteenheid is litas.

24 Media

De publieke omroep van Litouwen (LTR) is gevestigd in Vilnius. De omroep heeft 2 televisiezenders en 2 radiostations. Litouwen heeft zo'n 15 algemene (nationale) kranten en een aantal regionale nieuwsbladen.

25 Belangrijkste monumenten en topics

Eén van de belangrijkste toeristische attracties is het kasteel en plaatsje Trakai, ten westen van Vilnius, te midden van de vele meren in het natuurpark Trakai. De binnenstad van Vilnius welke beschermd wordt door de Unesco kent tientallen oude kerken en gebouwen. Veel toeristen bezoeken de Koerse Haf, een uniek natuurgebied aan de westkant van het land. Het plaatsje Nida krijgt jaarlijks vele duizenden bezoekers.